

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 615/2013-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti T. S., zastúpenej advokátom JUDr. Markom Valachovičom, Františkánske námestie 3, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 444/06, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo T. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 444/06 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 444/06 konal bez zbytočných prietáhov.

3. T. S. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktorú jej je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť T. S. trovy konania v sume 417,98 € (slovom štyristosedemnášť eur a deväťdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. Marka Valachoviča, Františkánske námestie 3, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2013 doručená s'ťažnosť T. S. (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 444/06 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

S'ťažovateľka uvádza, že žalobou podanou 30. júna 2006, doručenou okresnému súdu 3. júla 2006, o ktorej sa vedie označené konanie, sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, ktorým bola jej a jej manželovi ako žalovaným v 2. a 3. rade uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi (O., a. s.) spoločne a nerozdielne sumu 1 326 246,63 Sk so 6 % ročným úrokom od 28. novembra 2005 do zaplatenia, ako aj nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 40 300 Sk.

S'ťažovateľka namieta, že okresný súd neurobil rok a pol od podania návrhu žiadny úkon vo veci samej, prvé pojednávanie sa konalo 27. októbra 2010 a ďalšie 24. apríla 2013, ktoré bolo odročené na neurčito bez prerokovania veci samej. V prevažnej miere sa podľa

jej tvrdenia okresný súd dosiaľ zaoberal len úkonmi nemeritórnej povahy. Podľa názoru sťažovateľky postupuje okresný súd v jej veci neefektívne a so zbytočnými prietahmi. Z toho dôvodu sťažovateľka podala 5. marca 2013 sťažnosť na prietahy predsedníčke okresného súdu, ktorá v prípise z 15. marca 2013 konštatovala, že vo veci sa priebežne koná a je nariadený termín pojednávania. Na tomto pojednávaní však vec nebola prerokovaná a okresný súd nerozhodol ani o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, pričom exekúcia vedená na jeho základe proti sťažovateľke pokračuje vykonávaním zrážok z jej dôchodku.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo T. S... trvale bytom... na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 444/06 boli porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 28 Cb 444/06 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke T. S..., trvale bytom... finančné zadosťučinenie vo výške 7.000,- €, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť sťažovateľke v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva T. S..., trvale bytom... náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 275,96 € (2 úkony v hodnote 130,17 € a 2 x režijný paušál 7,81,- € za prevzatie a prípravu zastúpenia a vypracovanie ústavnej sťažnosti), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť sťažovateľke na účet jej právneho zástupcu v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 615/2013-19 z 3. októbra 2013 prijal sťažnosť v časti namietaného porušenia označených práv postupom okresného súdu na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Následne

ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či trvajú na konaní ústneho pojednávania, a okresný súd vyzval aj na vyjadrenie k sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr 3978/2013 zo 16. januára 2014 uviedla podrobný prehľad doterajšieho priebehu konania:

„Dňa 29. 11. 2006 súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo veci samej.

Dňa 29. 11. 2006 súd v rámci prípravy veci na pojednávanie vyzval navrhovateľa na doplnenie návrhu.

Dňa 04. 01. 2007 navrhovateľ doplnil návrh v zmysle výzvy súdu a požiadal o ustanovenie právneho zástupcu ex-offo.

Dňa 18. 01. 2007 súd vyzval navrhovateľa v zmysle jeho žiadosti na preukázanie skutočností odôvodňujúcich ustanovenie zástupcu.

Dňa 21. 08. 2007 navrhovateľ reagoval na výzvu súdu zo dňa 18. 01. 2007.

Dňa 08. 10. 2007 súd požiadal o súčinnosť Stály rozhodcovský súd Asociácie bánk.

Dňa 15. 02. 2008 súd priznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil navrhovateľovi právneho zástupcu ex-offo.

Dňa 10. 04. 2008 súd vyzval zástupcu navrhovateľa na oznámenie dôvodov, pre ktoré sa navrhovateľ domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Dňa 07. 05. 2008 bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa v zmysle výzvy súdu zo dňa 10. 04. 2008.

Dňa 07. 07. 2008 bola súdu doručená žiadosť navrhovateľa na nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 24. 07. 2008 súd uznesením nevyhovel žiadosti navrhovateľa o odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku.

Dňa 11. 08. 2008 bolo súdu doručené odvolanie navrhovateľa voči uzneseniu súdu zo dňa 24. 07. 2008.

Dňa 12. 08. 2008 bola vec predložená na Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd.

Dňa 26. 02. 2009 bola vec vrátená súdu ako predčasne predložená.

Dňa 11. 03. 2009 bola vec opätovne predložená na Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd.

Dňa 26. 11. 2009 Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesenie súdu zo dňa 24. 07. 2008 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 24. 05. 2010 súd nariadil vo veci termín pojednávania na 27. 10. 2010 o 9:00 hod., na ktorom súd vec prejednal a rozhodol o odročení pojednávania z dôvodu potreby doplnenia dokazovania.

Dňa 27. 10. 2010 súd uznesením odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.

Dňa 23. 11. 2010 bolo súdu doručené odvolanie odporcu voči uzneseniu súdu zo dňa 27. 10. 2010.

Dňa 26. 11. 2010 bol súdu doručený návrh navrhovateľa na zmenu účastníkov na strane odporcu (vstup spoločnosti A. na miesto doterajšieho odporcu) a zároveň na vstup spoločnosti O. s. r. o. do konania ako vedľajšieho účastníka.

Dňa 26. 11. 2010 súd zaslal odvolanie odporcu právnenému zástupcovi navrhovateľa. Dňa 07. 01. 2011 bola vec predložená na Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd. Dňa 14. 04. 2011 Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesenie súdu zo dňa 7. 10. 2011 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 10. 06. 2011 súd požiadal o poskytnutie súčinnosti advokátsku kanceláriu P. s. r. o. v likvidácii za účelom oznámenia informácie ohľadne právneho zastúpenia spoločnosti A. na území Slovenskej republiky.

Dňa 04. 11. 2011 súd vyzval navrhovateľa na doplnenie jeho návrhu na zmenu účastníkov na strane odporcu o doplnenie výpisu z registra, do ktorého je spoločnosť A. zapísaná.

Dňa 25. 11. 2011 bol súdu doručený návrh navrhovateľa na pripustenie vstupu ďalších účastníkov do konania.

Dňa 13. 02. 2012 súd požiadal o poskytnutie súčinnosti spoločnosť D... za účelom oznámenia informácie ohľadne právneho zastúpenia spoločnosti A. na území Slovenskej republiky.

Dňa 27. 02. 2012 bolo súdu doručené oznámenie o zmene právneho zastúpenia spoločnosti A. na území Slovenskej republiky.

Dňa 22. 05. 2012 súd uznesením pripustil zmenu účastníkov na strane odporcu v zmysle návrhu navrhovateľa zo dňa 26. 11. 2010.

Dňa 22. 05. 2012 súd uznesením vyzval navrhovateľa na doplnenie jeho návrhu na vstup ďalších účastníkov do konania.

Dňa 24. 05. 2012 bolo súdu doručené doplnenie návrhu na vstup ďalších účastníkov do konania v zmysle výzvy súdu uznesením zo dňa 22. 05. 2012.

Dňa 23. 07. 2012 súd vyzval spoločnosť O. s. r. o. na oznámenie, či má právny záujem vystupovať v konaní ako vedľajší účastník.

Dňa 23. 07. 2012 súd uznesením pripustil vstup ďalších účastníkov do konania na strane odporcu.

Dňa 27. 08. 2012 súd pristúpil k zisťovaniu pobytu nového účastníka na strane odporu – P. S. (odporcovi v III. rade), nakoľko sa mu nepodarilo doručiť uznesenie súdu zo dňa 23. 07. 2012.

Dňa 03. 10. 2012 súd opätovne doručoval uznesenie súdu zo dňa 23. 07. 2012 P. S. na novozistenú adresu jeho pobytu.

Dňa 04. 12. 2012 súd doručoval uznesenie súdu zo dňa 23. 07. 2012 spoločnosti O. s. r. o. ako vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu v I. rade.

Dňa 11. 03. 2013 súd nariadil vo veci termín pojednávania na 24. 04. 2013 o 10:00 hod., ktoré bolo odročené bez prejednávania vedci z dôvodu neprítomnosti všetkých odporcov.

Dňa 21. 06. 2013 súd uznesením odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.“

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej uviedla:

„S poukazom na uvedený procesný postup z hľadiska jeho časovej plynulosti mám za to, že Okresný súd Bratislava I v namietanej veci sp. zn. 28 Cb/444/2006 priebežne koná bez prietahov s tým, že v obdobiach, kedy sa vec nachádzala na Krajskom súde v Bratislave od 11. 3. 2009 do 26. 11. 2009 ako odvolacom súde, som postup súdu neskúmala, nakoľko mi uvedené ako predsedníčke Okresného súdu Bratislava I neprináleží. Z vyššie uvedeného postupu súdu a jednotlivých úkonov vyplýva, že dôvodom, pre ktorý sa konanie časovo predĺžilo, bolo podanie viacerých procesných návrhov zo strany navrhovateľa, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť ešte v rámci prípravy veci na pojednávanie tak, aby po nariadení termínu pojednávania mohol súd vec nerušene prejednať a rozhodnúť. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že vo veci bolo nariadené pojednávanie dňa 24. 04. 2013, ktoré

bolo odročené bez prejednávania veci z dôvodu neprítomnosti všetkých odporcov. Nový termín pojednávania je vo veci vytyčený dňa 29. 01. 2014 o 13:00 hod.

Na základe uvedených skutočností mám za to, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nebolo postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb/444/2006 porušené. Sťažnosť sťažovateľa zo dňa 31. 05. 2013 považujem za nedôvodnú a navrhujem, aby túto Ústavný súd Slovenskej republiky zamietol a sťažovateľovi ním uplatnené finančné zadosťučinenie nepriznal.“

Sťažovateľka vo svojom stanovisku k tejto časti vyjadrenia okresného súdu uviedla, že nesúhlasí s názorom predsedníčky okresného súdu. Poukázala, že podala tri procesné návrhy, z toho dva boli obsahom jedného podania a tretí bol reakciou na úmrtie jej manžela, ktorého vstup do konania navrhovala. Sťažovateľka zdôraznila, že o prvom procesnom návrhu, ktorým bol návrh na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, okresný súd právoplatne rozhodol až po siedmich rokoch od podania návrhu. Návrhom na zmenu účastníka na strane žalovaného v 1. rade sťažovateľka reagovala na postúpenie pohľadávky priznanej rozhodcovským rozsudkom a návrh na pristúpenie ďalších účastníkov na strane žalovaného sťažovateľka podala v záujme zabezpečenia materiálnej a formálnej vykonateľnosti rozsudku vo veci samej.

Sťažovateľka vyjadrila názor, že okresný súd postupoval pri rozhodovaní o jej procesných návrhoch neefektívne, pričom argumentuje takto:

«Domnievam sa, že o vyššie uvedeních procesných návrhoch podľa ust. § 92 ods. 1 a 2 zákon č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v platnom znení (ďalej len „OSP“) by všeobecnému súdu mala stačiť maximálne 15 až – dňová lehota... V tejto súvislosti poukazujem aj na platné znenie ust. § 92 ods. 5 OSP, v ktorom zákonodarca novelou č. 388/2011 účinnou od 1. 1. 2012 určil procesné lehoty na rozhodnutie o týchto procesných návrhoch, pričom v prípade ak sa nevyžaduje vyjadrenie ostatných účastníkov so vstupom do konania zákonom stanovená lehota je 30 dní. O takéto návrhy išlo aj v posudzovanej vec, pričom v zmysle prechodného ust. § 372p OSP: „Na konania začaté do 31. decembra 2011 sa použijú predpisy účinné od 1. januára 2012.“

... Takže ak porušovateľ o procesných návrhov uvedených vyššie právoplatne nerozhodol v bode a) až za 7 rokov od podania návrhu a v bode B) za vyše 18 mesiacov, nemožno to hodnotiť ako efektívny postup súdu bez zbytočných prieťahov.»

Sťažovateľka doplnila, že aktuálne sa 29. januára 2014 uskutočnilo meritórne pojednávanie, na ktorom bola prvýkrát vypočutá a ktoré bolo odročené na neurčito, a preto nemožno v najbližšej dobe očakávať právoplatné rozhodnutie o veci samej. V závere uviedla: „*Ako dôchodkyňa, ktorá je už niekoľko rokov postihnutá exekúciou vedenou na podklade rozhodcovského rozsudku, ktorého zrušenia sa v konaní domáham je uvedený stav takmer likvidačný a nebyť pomoci mojich blízkych, už dávno by som sa z tohto stavu spôsobeného aj nečinnosťou súdov psychicky zrútila.*“

Účastníci konania oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií postupoval ústavný súd aj vo veci sťažovateľa.

1. Predmetom namietaného konania okresného súdu je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky o určenie neplatnosti rozhodcovského rozsudku. Podľa názoru ústavného súdu nemožno konanie z hľadiska jeho predmetu považovať za právne zložité, agenda tohto typu je štandardnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Okresný súd nepoukázal vo svojom vyjadrení na skutkovú zložitost' veci a ani ústavný súd ju nezistil zo súdneho spisu. Okresný súd dosiaľ nevykonával časovo náročnejšie dokazovanie, a preto nemožno dospieť k záveru, že by namietaný stav konania ovplyvnilo zložité zisťovanie skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie. Zároveň je potrebné poukázať, že proti sťažovateľke je vedená exekúcia na vymoženie pohľadávky priznanej rozhodcovským rozsudkom zrážkami z jej starobného dôchodku, a preto má rozhodnutie pre ňu osobitný význam.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzuje, či v konaní vedenom okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom.

Vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka čiastočne negatívne ovplyvnila doterajšiu dĺžku napadnutého konania vzhľadom na viacero procesných návrhov, ktoré podala a o ktorých bolo potrebné rozhodnúť pred samotným prerokovaním veci (žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, oslobodenie od súdnych poplatkov, návrh na zmenu účastníka, návrh na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku a pod.), ako aj vzhľadom na potrebu odstránenia nedostatkov návrhu, nepredloženie relevantných dokladov a pod. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na ustálený právny názor, podľa ktorého využitie možností daných sťažovateľke procesnými predpismi [napr. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“)] na uplatňovanie a presadzovanie jej práva v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01). Na základe týchto skutočností ústavný súd považuje obranu okresného súdu, že sťažovateľka podaním svojich procesných návrhov prispela k predĺženiu konania, za čiastočne opodstatnenú.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v namietanom konaní.

Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná,

d'alej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Súdca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd zistil zo súdneho spisu v podstate rovnaké skutočnosti, ako uviedla predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti, a preto vychádzal pri posúdení postupu okresného súdu z prehľadu úkonov uvedených vo vyjadrení, ktoré je citované v prvej časti tohto nálezu.

Napadnuté konanie okresného súdu trvá sedem a pol roka a prevažnú časť tohto obdobia sa okresný súd zaoberal návrhom sťažovateľky na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, ktorý podala súčasne s návrhom vo veci samej a doplnila v júni 2008. O tomto návrhu rozhodoval trikrát, právoplatnosť nadobudlo až uznesenie z 21. júna 2013, ktorým okresný súd odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku do právoplatného skončenia konania. Medzitým sa okresný súd zaoberal aj návrhom sťažovateľky na zmenu pôvodného žalovaného a vstup ďalších účastníkov do konania na strane odporcu, rozhodovanie o týchto návrhoch trvalo rok a osem mesiacov. Do podania sťažnosti ústavnému súdu okresný súd nariadil len dva termíny pojednávania a ostatné pojednávanie, na ktorom bola vypočutá sťažovateľka, sa uskutočnilo 21. januára 2014.

Ústavný súd hodnotí uvedený postup okresného súdu ako neefektívny, poznačený nesprávnou činnosťou okresného súdu, čo sa prejavilo dvakrát zrušením jeho uznesenia v odvolacom konaní, a poznačený aj prieťahmi, keď okresný súd vykonával jednotlivé úkony s viacmesačnými odstupmi, vytvoriac tak dojem relatívne pravidelnej činnosti, ktorá však nesmerovala k naplneniu účelu konania. Ústavný súd len napríklad poukazuje na obdobie rokov 2010 a 2011, keď okresný súd vykonal vo veci sťažovateľky v roku 2010 jedno pojednávanie a v ten istý deň rozhodol o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, a v roku 2011 realizoval dve výzvy v súvislosti s návrhom sťažovateľky z roku 2010, o ktorom nakoniec rozhodol až v máji, resp. júli 2012. Ďalej je tiež potrebné poukázať na prieťah pri rozhodovaní o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, keď sa okresný súd začal zaoberať týmto návrhom až po dvoch rokoch od ostatného zrušenia jeho rozhodnutia odvolacím súdom a vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd preto konštatuje, že konanie je do značnej miery poznačené nesústreďenou činnosťou okresného súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojím postupom v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 444/06 porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 28 Cb 444/06 konal

bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € z dôvodu neprimerane dlhej doby konania a neschopnosti okresného súdu rozhodnúť nielen o veci samej, ale aj o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. Sťažovateľka tiež poukázala na nepriaznivý následok pomalého postupu okresného súdu v podobe exekúcie, ktorá je už viac ako päť rokov vykonávaná zrážkami z jej starobného dôchodku, ktorý je jediným zdrojom jej príjmu.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 28 Cb 444/06, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľky nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 500 € sťažovateľke za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním pred ústavným súdom advokátom JUDr. Markom Valachovičom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní úhrady trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 € (za 2 úkony urobené v roku 2013), a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 1 úkon urobený v roku 2014).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v 1. polroku 2013 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s relevantnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu). Za dva úkony vykonané v roku 2013 tak priznal po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, za jeden úkon vykonaný v roku 2014 úhradu 134 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2013 po 7,81 € a za úkon vykonaný v roku 2014 v sume 8,04 €, čo spolu predstavuje sumu 417,98 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2014